4. Urfa

F: Siz ne kadardır buradasınız?

M: Ben burada doğdum, buranın muhtarıyım.

F: Aslen de Urfalısınız, sizce Urfalı olmak ne demek?

M: Ben çok mutluyum Urfa'lı olmaktan. Peygamberlerimizin pek çoğu Urfa'da kalmış burada ikamet etmiş. İlk üniversite Urfa'da, Göbeklitepe Urfa'da, Balıklıgöl Urfa'da. Halfeti bizde. Buranın çok potansiyeli var.

F: Diğer şehirlere göre nasıl Urfa'lılar?

i1: Çok misafirperver. İzmir'de bir muhtarın yanına gidersin sana çok vakit ayırmaz, bak burada sana yemek hazırlıyor.

M: Misafirlerimizi çok severiz. Mutlu ayrılması için elimizden geleni yaparız.

F: Yaşam tarzı nnasıl?

M: Her şehirde zengini vardır, fakiri vardır, orta hallisi vardır. Zengini kendi lüks hayatınnı yaşar. Orta hallisi hayatını yaşar, ama fakiri de sürekli çalışır. Evini geçindirmek için sosyal hayatı çok azdır.

F: Urfa'lılar çalışkan insanlar yani

M: Evet

F: İzmir'liler ile Urfa'lılar arasında başka fark var mı?

M: İzmir'liler mesela kültürü yüksek, bizim bu taraflar varoş kesimdir, eğitimden uzaktır. O da köylerde oldukları içinn, dışarıya çalışmaya gittikleri için okumaya fırsat bulamazlar. Ama eskiye nazaran kültürümüz çok arttı çünkü okullarımız arttı, en kötü köyde bile eğitim var. Yavaş yavaş düzeliyor. Bizden de doktor, avukat, mühendis çıkıyor. Eskiden öyle bir şey yoktu. Bir eğitim atağı oldu iktidarla beraber, şu anki hükümet. Subayımız da var, savcımız da var.

F: Sizce Urfa son 10 yılda değişti mi yani?

M: Çok değişti özellikle eğitim ve turizm alanında. Sağlık, inanç turizmi var. Balıklıgöl, peygamberlerin yaşadığı yerlere göre ziyaret turizmi var. Son 10 yılda aşırı değişti. Bölge için de bir kazanç.

F: Sizin mahalleniz nasıl bir yer? Yaş, iş, dil olarak?

M: Çok yaşlı bir kesim değil genelde genç kesimdir. %30'u yaşlı. Geri kalanı orta ve genç kesimdir. Dil olarak Arapça, Kürtçe, Türkçe var. Çalışkan vardır, kimininn kendi işi vardır, kimi belediyede, devlette çalışıyor. Kimi fabrikada işçi olarak çalışıyor. Memur ve esnaflar var.

F: Fabrikalarda çalışanlar ne üretiyor?

M: Ayakkabı, iplik, cırcır fabrikası, yağ, tekstil, porselen fabrikaları var.

F: Sizin başka dilinniz var mı?

M: Arapaça çok az biliyorum. Aslen Arabım.

F: Suriyeli var mı?

M: Mahallemizin %40'ı hemen hemen Suriyelidir.

F: Aynı yerde mi yaşıyorlar?

M: Yok mahalle genelinde dağınnık halde. Türk ve Suriyeli bir arada.

i1: Evler biraz harap burada ondan kiraları ucuz buraya geliyorlar. Yeni apartmalnarın fiyatı biraz yüksek.

F: Çalışıyorlar mı yoksa?

M. Esnaf olan var. Kendi işyerini açıp orada çalışanlar. Başka işçi olarak çalışanlar var. Birçoğu işçi olarak çalışıyor. Kendi işyeri evi olanlar var. Usta olarak inşaatta çalışan var.

F: Sizce günlük hayatta Türk ve Suriyeli vatandaşlar arsaında bir muhabbet alaka var mı?

M: Tabii ki, hem Suriyeli hem Türk esnaf komşular. Hasta ziyaretine gidiyolar, taziyelere gidiyorlar. Hepsinde muhabbet ederek konuşuyorlar. Bazıları Arapça biliyor. Mesela iş zamanı sabah iş yok, orada muhabbet oluyo gel kahvaltı edelim, çay içelim. Orada muhabbet oluyor. Dükkan kapanıcak işleri yok komşuyla sohbet muhabbet. Öğreniyo ki annesi hasta, sonra ona ziyaret yapıyor, mesela. Bayramlarda ziyaret yapıyolar. Kız alıp verme var. Evlilik var.

F: Suriyeli olmasınnın bunda önemi varm ı?

M: Yok burada hepsi insan.

F: Böyleyse arkadaşlık oluyor mu? Öyleyse bu nnasıl gözüküyor?

M: Ben de Suriyelileri evime davet ediyorum. Mesela sokakta kalmış bir aile vardı onlara yardım ettik. Başka aile vardı 10 kişilerdi, çok kötü yerde kalıyordu, bütün mahalle yardım edip onları güzel bir yere yerleştirdik. Onlar da bizim kardeşimizdir.

F: Türk haberlerinde biz din kardeşiyiz deniyor Suriyelilerle.

M: Evet çok bir fark yok aramızda zaten Suriyelilerle sadece dilimiz farklı.

F: Bir bağ vardı yani akrabalık olarak da.

M. Tabii biz gidiyorduk, onlar geliyordu. Suriyeli akrabalarımıza gidiyorduk, onlar bize geliyordu.

i1: Zaten hepimiz Osmanlıydık. İzmir'linin mesela Yunanistan'da akrabası var. Kars'lının Azerbaycan'da akrabası var.

F: Böyle bir şey var mı Osmanlılık.

M: Tabii hepimiz Osmanlıdan geliyoruz. Mesela Nahçivan'lıların akrabaları Kars'lıdır.

F: Siz Osmanlı hissediyor musunuz?

M: Bizim en küçüğümüzden büyüğümüze Osmanlı ruhumuz var.

F: Bu Osmanlı ruhu nasıl bir ruh?

M: Ben bu ruhu taşıdığıma çok seviniyorum. Osmanlılar çok kötü şartlarda hem toplumu, hem vatanı korudu. O şartlar altında sonra ülkeyi İttihatçılar yıktılar.

F: Suriyeliler buraya gelmeden önce bu Osmanlı kardeşliği çoktann var mıydı?

M: O zaten bizden hiç çıkmazki, bizim benliğimizde. Halep Osmanlı mimarisi mesela. Hala da evleri Osmanlı tarzı yapıyorlar. Orada Osmanlı valisi vardı, 4 yüzyıl yönettiler orayı.

F: Bu Arap ruhu farklı yani?

M: Onlar Osmanlıdan çok Arap ruhuyla yaşarlar. Ama Osmanl çok adaletle yönnetmiş o nedenle Osmanlıya karşı bir sevgi hürmet var. Daha çok örf adetleri Lübnan'ı andırır. Ama mimarileri daha Osmanlı'ya benzer.

F: Bu Arap ruhu biraz daha kapalı mı?

M: Osmanlı ruhu bir şemsiye, Arap ruhu onun bi parçası. Öyle diyelim.

F: Suriyeli sığınmacıların buradaki yaşantıları boyunca sizde bıraktıkları intiba neydi?

M: Çok iyi intiba bırakmıyorlar. Bunlar gündüz yatıyorlar akşam çalışıyorlar. Gece oturuyorlar sabaha kadar oturuyorlar. Sabah 11'de işe gidiyorlar. Bu bize ters geliyor. Sabah kalkıyorlar. Nargile içiyorlar. Bu pandemiden beri yok. Bi ellerinde acı kahve. Sabah daha hayırdır ya. Bizim biraz düzenimizi bozuyorlar.

i1: Şimdi ben mesela Suriye'ye giderken onların kıyafetleri gibi giyiniyorum, onların yemeklerini yiyorum. Çünkü oraya gidiyorum. Onlar bize gelince aynı şekilde geleneklerini, yaşam şekillerini sürdürüyorlar. Devam ettiler. Bundan rahatsız oluyorlar buradakiler. Saçına başına çok bakıyorlar. Savaştan çıkmışlar bu kadar güzellikle ilgilenilir mi? Mesela fistan giyorlar bize çok pis geliyor.

M: Gelenler fakir mesela ama gelip burada parasını nargileye harcıyor.

F: Aslında bunlar genelde sosyal farklar di mi? Mesela köy ve şehir arasındaki fark gibi.

M: Buraya gelenler hep köyden gelmişler. Yobazları da var, serseri takımı var. Burada bana sığınmışın diyor ki bu memleket benim. Bizi mülteci durumuna düşürüyor. Böyle insanlar da var. Psikopatından serserisine. Oradan değişik

uyuşturucular geliyor.

i1: Antep'te uyuşturucu satıyorlar.

F: Köyde oturanlar onlara daha çok benziyor mu?

M: Yaşayış olarak, standartlar açısından evet benziyor. Aynı. Fark eden hiç bir şey yok. Suriye'nin köyünden gelenn kişi mesela gelmiş hap satıyo çocuklara, hırsızlık yapıyor.

i1: Rakka'nnın köyünden gelen de içinden gelen de fark etmiyor ikisi de parasız.

F: Daha çok onların sosyal şartları. Türkiye'nin içindeki köylerden 10.000 kişi gelirse buraya, aynı olurdu mu?

M: 10.000 kişi gelirse yani, şu an sadece Urfa'da ilçelerle beraber 800.000 küsür mülteci var. Biz zaten kabullenmişiz artık. Vicdanen de rahatsız oluyoruz. Bayanı, çocuğu biz nasıl bırakalım. Ama genç erkekler gitsinler vatanlarını savunsunlar. Bu Türk insanı nereye kadar bakacak.

i1: Biz onlarla din kardeşiyiz bakarız ama onların hal hareketleri yaşamları filan değişik. Artık gitsinler diyoruz. Biz sahip çıkıyoruz ama onlar kötü şeyler yapıyorlar. Ama 10 yaşında gençler kalmış orada, sen de git orada savaş. Bu ülkede 2.5 milyonu genç olsa, onlar Suriye'ye gidip ülkeleri için birşey yapsa, savunsa çok farklı olur.

F: Siz dediniz Arapsınız, Araplıktann dolayı onlara yakın hissediyor musunuz?

M: Daha çok Müslümanlık.

i1: Ama onlar kendi Müslüman kardeşlerine sahip çıkmıyorlar.

F: Yani onlar çok iyi Müslüman değil?

M: Yok yani bizde de var. Hırsızlık yapan var vs. Ama bunlar kadar değil. Bunlar çok yapıyor. Uyuşturucu, fuhuş bunlar kısa yoldan para kazanmak.

F: Kadın nasıl satıyorlar.

M: Whatsapp'tan filan, evleri var.

i1: Benim mahallede bi sürü insan var gittiler. Evleniyorlar iki gün sonra boşanıyorlar. Bir çok istemediğimiz sevmediğimiz huyları var.

F: Suriyeli sığınmacılar temelli kalmaya karar verseler buradakilerin tepkisi nne olur?

M: Tepkisi olur, temelli kalamazlar. Benim mahallemdeki evlerin kirası 100-150 liraydı. Bunlar geldi kiralar arttı. Benim halkım mağdur insanlar. Asgari ücretle çalışıyorlar. Nasıl yapıcaklar. Bunlar gelene kadar iş şeyleri de değişti. İşçiler iş bulamıyor. Bunlar gelmeden 60 liraya çalışıyosa şimdi 20 liraya düştü. Ekonomimizi mahvettiler. Ekonomi ve ev kiraları. Bunlar giderse ev fiyatları düşecek.

F: Bazı insanlar dedi ki Suriyeliler bizim toplumumuzu değiştiriyor. Bu ne demek?

M: Bizim toplumumuzu geleneğimizi değiştiriyorlar. Türk gençler de şimdi onlara özeniyor. Nargile kafeler açıldı oraya gidiyorlar. Çok dekolte giyinyiorlar, insanları baştan çıkarıyor. Aşırı makyajlar filan erkeği cezbediyor. Bir de yemek kültürümüz. Onlar mesela kendi içinde Suriyeli, Türk ayrım yapıyorlar. Ve bizde akşam ezanı okundu mu herkes eve döner. Onlar böyle değil. Geç saate kadar açık kalıyorlar. Dükkanları açık. Gece yatmıyorlar. Gürültü patırtı, insanları rahatsız ediyorlar.

F. Biz Türk toplumu olarak Araplaşacağız deniyor, bu doğru mu?

i1: İşte burada insanlar onlara çok özeniyor. Sonunda biz de onlar gibi giyinicez, yiyecez, içicez. Bunlar içimize yerleşti bizi de kendi örf adetleri gibi yaşayacağız diye çekiniyorlar.

F: Bu bir korku veriyor diyorlar, bu doğru mu?

M: Tabii ki veriyor, sonuçta benim bir kültürüm var niye onlara özeneyim onlar gibi yaşayayım. Ben niye senin örfüne adetine gireyim. Ben girmiyorum ama benden başkaları giriyor. Gençler için üzülüyorum, onlar özeniyor. Sen şimdi Almann'sın ben senin örfünne adetine niye gireyim. Senin kendi örf adetin var.

F: Moral gibi bir şey var mı yani gençler üzerinde?

M: Yok hayır ama işte Suriye'de nasıl yaşıyorsa burada öyle yaşıyor, bundan rahatsız oluyoruz. Başka bir şey yok.

F: Anketlerde deniyor k i Suriyelilerle Türkler birbirine benziyor mu sorusu üzerine Suriyeliler evet çok benziyoruz diyor ama Türkler öyle demiyor. Siz bu konuda ne düşünüyoruz.

M: Biraz benziyoruz, taziyelerimiz var mesela bir cenaze olunca onlar da buun yapıyorlar. Taziye ziyareti yapıyorlar. Düğün oldu mu onlarda olann düğün bizde de var.

F: Sizce neden Suriyeliler için çok benzerlik var. Ama Türkler için yok.

i1: Biz Arap asıllı Türk vatandaşıyız. Ama burada İstanbul'lusu, Konyalısı var. Türkiye daha karışık.

M: Onlarda da aşiretçlik, kabilecilik var.

F: Ama pek çok İstanbul'da da var.

M: Onların parası var. Parası olmasa buralarda olurlardı.

i1: Şimdi diyelim Azerbaycan, akrabaları nerde var Kars'ta var. Ben umursamıyorum ama Kars'taki diyor ki onlar benim akarabalarım.

F: Türklerin arasınnda farklılık var. Yani Suriyeliler benziyoruz diyor bu çok ilginç değil mi?

M: Bana göre Suriyeli benim kardeşim, akrabamdır. Ama Azerbaycanlı kaçarsa Türkiye'ye onları Karslılar daha çok umursar. İlginç.